

АНОТАЦІЇ

ПІДГОТОВКА ВЧИТЕЛЯ ДО РОБОТИ В СІЛЬСЬКІЙ ШКОЛІ

Світлана Гаврилюк

Формування готовності майбутніх фахівців дошкільної освіти до педагогічної творчості

Стаття присвячена проблемам формування готовності майбутніх вихователів дітей дошкільного віку до педагогічної творчості в контексті тенденції розвитку сучасної дошкільної освіти. Автор обґрунтовує необхідність створення сприятливих соціально-педагогічних умов у процесі вузівської життєдіяльності, спрямованих на творчий пошук, розвиток активності, самостійності, ініціативності, професійної компетентності, нового творчого мислення студентської молоді.

Ключові слова: педагогічна творчість, креативність, творчі здібності, дошкільна освіта.

Людмила Загородня, Галина Барсуковська

Формування фізкультурно-оздоровчої компетентності у майбутніх вихователів дошкільного закладу як складової їх позитивного професійного іміджу

У статті йдеться про формування фізкультурно-оздоровчої компетентності у майбутніх вихователів дошкільних закладів як професійної складової їхнього педагогічного іміджу. Висвітлені етапи і педагогічні умови цього процесу.

Ключові слова: професійний імідж вихователя, компетентність, готовність до фізичного виховання дітей дошкільного віку, фізкультурно-оздоровча компетентність вихователя.

Артур Іншаков, Інна Іншакова

Компетентнісний підхід у підготовці фахівців дошкільної освіти (формування мовної, мовленнєвої, комунікативної компетенцій)

Лінгводидакти виокремлюють низку компетенцій, що сприяє точному визначенню мети навчання мови, розробці критеріїв, рівнів засвоєння матеріалу тощо. У сучасній вищій школі створюються умови для диференціації змісту навчання, підготовки фахівців до засвоєння програм вищої школи, забезпечення поглибленого вивчення української мови та ін. У статті розглядаються шляхи формування мовної, мовленнєвої, комунікативної компетенцій. Кожна із компетенцій передбачає знання, уміння, навички, необхідні для її формування.

Ключові слова: лінгводидактика, компетентність, компетенція, мовна компетенція, мовленнєва компетенція, комунікативна компетенція.

Ірина Княжева

Педагогічні умови розвитку методичної культури майбутніх викладачів педагогічних дисциплін спеціальності «Дошкільна освіта»

У статті доведено актуальність проблеми розвитку методичної культури майбутніх викладачів. Уточнено зміст поняття «педагогічні умови». Представлений комплекс педагогічних умов, що сприяють підвищенню ефективності розвитку методичної культури майбутніх викладачів педагогічних дисциплін спеціальності «Дошкільна освіта» в умовах магістерської підготовки.

Ключові слова: методична культура, майбутні викладачі, педагогічні умови, педагогічні дисципліни, дошкільна освіта, магістерська підготовка.

Ірина Онищенко

Особливості професійної підготовки майбутнього вчителя початкових класів у моделі трисуб'єктних відносин

У статті сформульовано основні положення трисуб'єктної дидактики як одного із напрямів педагогічної науки. Розкрито особливості професійної підготовки майбутнього вчителя початкових класів в умовах трисуб'єктних відносин. Обґрунтовано питання введення в сучасну дидактичну модель освіти третього рівноцінного суб'єкта – інформаційно-комунікаційного педагогічного середовища. На основі системно-структурного аналізу розглянуто функціональні можливості даного середовища, особливості його впливу на підвищення якості підготовки фахівців у галузі початкової освіти.

Ключові слова: суб'єкт, трисуб'єктна дидактика, трисуб'єктна взаємодія, інформаційно-комунікаційне педагогічне середовище.

Галина Опалко

Комунікативна діяльність дошкільників залежно від мовної компетентності вихователів

У статті обговорено проблеми зв'язку мовленнєвого розвитку дітей дошкільного віку з мовною компетентністю вихователів дошкільних навчальних закладів. Аналізуються причини недостатньої спроможності до спілкування дітей з дорослими, що ґрунтується на недостатній мовній компетентності частини вихователів. На прикладі конкретного ДНЗ продемонстровано позитивні результати щодо мовленнєвого розвитку дітей, досягнуті завдяки проведенню систематичної методичної роботи.

Ключові слова: ігри, інформаційна глобалізація, методична робота, психіка дітей, спілкування дітей, телевізор, фонематичний слух.

Станіслава Токарєва

Значення корекційно-оздоровчої роботи і готовність майбутніх учителів фізичної культури до її проведення

В статті розглядається стан здоров'я сучасних школярів і значення корекційно-оздоровчої роботи засобами фізичної культури. Автор аналізує готовність майбутніх учителів фізичної культури до корекційно-оздоровчої роботи з учнями початкових класів і порівнює підготовленість майбутніх педагогів до спортивно-тренувальної і корекційно-оздоровчої діяльності.

Ключові слова: професійна готовність вчителя, фізична культура, корекційно-оздоровча робота.

**ДИДАКТИКА, МЕТОДИКА, НОВІ
ІНФОРМАЦІЙНІ ТЕХНОЛОГІЇ НАВЧАННЯ**

Тетяна Андрющенко

Методи формування здоров'язбережувальної компетентності у дітей дошкільного віку

У статті презентовано методику формування здоров'язбережувальної компетентності у дітей дошкільного віку. Розкрито умови її впровадження в освітній процес дошкільних навчальних закладів. Подано алгоритм вивчення тем за авторською методикою. Виокремлено етапи організації навчальної діяльності: мотиваційний, теоретичний і практичний. Визначено завдання кожного етапу навчання, а також представлено й обґрунтовано основні методи, які забезпечують ефективність формування у дошкільників здоров'язбережувальної компетентності.

Ключові слова: діти дошкільного віку, здоров'язбережувальна компетентність, методика, етапи навчання, методи.

Світлана Бадер

Соціалізація дітей-сиріт дошкільного віку в умовах дитячого будинку: практичний аспект

Стаття присвячена проблемі соціалізації вихованців дитячих будинків на етапі дошкільного дитинства. Подано методи роботи та практичні рекомендації щодо їх застосування у процесі роботи з дітьми. Розкрито алгоритм застосування казки як методу роботи з дошкільниками-сиротами. Наведено приблизний перелік тем бесід, ігор, ігрових вправ, музичних творів, рекомендованих для роботи з вихованцями для їхньої успішної соціалізації.

Ключові слова: соціалізація, діти-сироти дошкільного віку, дитячий будинок, казкотерапія, ігротерапія.

Юлія Баруліна

Зміст проблеми ціннісно-сміслових орієнтацій учнів у науковій літературі

У статті розглядаються різні теоретичні філософські та психолого-педагогічні підходи до понять «цінність», «смісл», «орієнтація», «ціннісна орієнтація», «ціннісно-смістова орієнтація»; проводиться аналіз наукових видань вітчизняних і зарубіжних науковців минулого та сучасності.

Ключові слова: «цінність», «смісл», «орієнтація», «ціннісна орієнтація», «ціннісно-смістова орієнтація».

Олена Гаврило

Ігрові прийоми у процесі формування валеологічної компетентності дітей дошкільного віку

У статті розглядаються питання застосування ігрових прийомів у деяких аспектах валеологічного виховання дошкільників в умовах ДНЗ. Вироблення навичок профілактики найпоширеніших зрушень у здоров'ї дітей в багатьох дитсадках провадиться у вигляді ігор, які формують позитивне ставлення до них вихованців і бажання застосовувати такі прийоми у своєму житті. У статті наведено особливості проведення різних видів психогімнастики, дихальної та гімнастики для органів зору, покликаних зміцнити не лише фізичне, а й психічне здоров'я дошкільників.

Ключові слова: валеологічна компетентність, діти дошкільного віку, ігрові прийоми.

Тетяна Єжова

Можливості школи щодо забезпечення прав дітей

В статті обґрунтовано поняття «організаційно-педагогічне забезпечення прав дітей»; визначено складові та механізм забезпечення прав дітей педагогічними засобами; обґрунтовано умови створення правозахисного середовища у навчальному закладі.

Ключові слова: педагогічна реалізація прав дітей, педагогічна охорона прав дітей, педагогічний захист прав дітей, правозахисне середовище навчального закладу.

Олена Ковшар

Синергетичний підхід як методологія передшкільної освіти

В статті автор пояснює феномен синергетика, з позицій якої можна максимально сприяти соціалізації людини, її оптимальній адаптації до життя в суспільстві; визначає важливість синергетичного підходу як актуального аспекту методологічних досліджень в освіті та звертає особливу увагу на необхідність синергетичного підходу в організації та розвитку передшкільної освіти, пояснюючи окремі поняття з позиції синергетичної методології.

Ключові слова: синергетика, самоорганізація, відкритість, нелінійність, біфуркація, флуктуація, зворотний зв'язок, взаємодія.

Любов Кужільна, Мирослава Кужільна

Освіта проти таланту

У статті розглядається суперечність між сучасною освітою і талантом, геніальністю, досліджується зміст нової цивілізаційної освіти засобом художнього слова Л. В. Костенко. У дослідженні, виходячи з поняття «внутрішня форма» слова, на основі аналізу творчості сучасної української письменниці Л. В. Костенко розкривається зміст її «лінгвокреативного мислення», показується апперцепція слова її поезії, розкривається така властивість її образного мислення, як поглиблення, розширення узагальнювальних властивостей уже існуючих в уяві образів. Підтверджуємо на основі аргументованих прикладів, що проблема розвитку мислення засобами образного мовлення тісно пов'язана з педагогічною діяльністю і процесом навчання дітей мови.

Ключові слова: освіта, творчий процес, мислення, внутрішнє «я», геніальність, мовленнєвий розвиток, інформаційні новації, лінгвокреативне мислення, апперцепція слова, святість, гра.

Наталія Мельник, Катерина Куценко, Дар'я Петлицька

Теоретичні підходи до формування комп'ютерної грамотності дітей дошкільного віку

У статті проаналізовано теоретичні підходи до формування комп'ютерної грамотності дітей дошкільного віку; здійснено комплексну характеристику підходів та актуальність врахування теоретичних та методичних засад при організації навчання дітей дошкільного віку елементам комп'ютерної грамотності. У статті проаналізовано особливості практичної реалізації компетентнісного, діяльнісного, розвивального, диференційованого та індивідуальних підходів, визначено роль педагога в процесі формування комп'ютерної грамотності дітей дошкільного віку.

Ключові слова: комп'ютерна грамотність дітей дошкільного віку, теоретичні засади та наукові підходи до процесу навчання дітей дошкільного віку, використання комп'ютерів в дошкільному навчальному закладі.

Ольга Полєвікова

Синергетична сутність мови П. Флоренського як лінгвофілософське підґрунтя словоцентричного підходу до мовної освіти дітей

Автором статті обґрунтовано природу мови у філософській концепції Павла Флоренського (1882–1937) в контексті словоцентричної спрямованості мовної освіти й мовленнєвого розвитку дітей старшого дошкільного й молодшого шкільного віку: синергетичне розуміння сутності мови як неповторної символічної системи; «щаблі» магічності людського слова; роль складників слова у пізнавальній енергії людини; етапи синергетики мисленнєвих процесів.

Ключові слова: Павло Флоренський, синергетика, словоцентризм мовної освіти дітей.

Джонатан Рікс, Пітер Твінінг

Використання освітніх систем: типологія для майбутнього навчання

У статті досліджено різні форми та типології підготовки майбутніх педагогів у системі освіти, досліджено теоретичні, практичні, соціально-політичні аспекти, проаналізовано особливості структури освітніх програм, визначено подальші напрями розвитку.

Ключові слова: типологія, освітні програми, альтернативна освіта, майбутні школи.

ПСИХОЛОГІЧНІ ОСОБЛИВОСТІ ФОРМУВАННЯ ТВОРЧОЇ ОСОБИСТОСТІ ВЧИТЕЛЯ Й УЧНЯ

Світлана Бурсова

Теоретико-прикладні аспекти впровадження педагогічної підтримки у навчально-виховний процес дошкільного закладу

У статті обґрунтовано ефективність та доцільність впровадження педагогічної підтримки у навчально-виховний процес. Здійснений аналіз програми розвитку та виховання дітей раннього віку «Зернятко» та Базового компоненту дошкільної освіти, що підтверджують важливість впровадження у роботу вихователя педагогічної підтримки. Розглянуто окремі аспекти практичного використання педагогічної підтримки у період адаптації дітей до дошкільного навчального закладу. У статті висвітлені прояви порушення адаптації дітей раннього віку та дії педагога, спрямовані на її полегшення. Охарактеризовано етапи здійснення педагогічної підтримки: підготовчий, інформаційний, діяльнісний та аналітичний етап.

Ключові слова: педагогічна підтримка, адаптація до дошкільного закладу, тактики педагогічної підтримки, діти раннього віку.

Анна Дворкова

Негативні фактори мікросередовища як детермінанта злочинності неповнолітніх студентів навчальних закладів I та II рівнів акредитації

У статті аналізується вплив негативних соціальних факторів мікросередовища на формування особистості студентів навчальних закладів I та II рівнів акредитації. Проаналізовано діяльність навчальних закладів як суб'єктів запобігання злочинності. Визначено основні причини виникнення протиправної поведінки неповнолітніх та основні напрями її профілактики. Також запропонована система профілактичної роботи навчальних закладів з неповнолітніми.

Ключові слова: Профілактика злочинності неповнолітніх, наркоманія, причини, умови.

Людмила Іщенко

Формування індивідуальних якостей особистості дитини старшого дошкільного віку у спільній діяльності з однолітками

В статті теоретично обґрунтовано проблему впливу індивідуальності дитини дошкільного віку на характер її взаємин з однолітками, виявлено залежність розвитку моральних якостей у колективних взаєминах від особливостей педагогічного супроводу, який враховує індивідуальні схильності дошкільника в спільній привабливій діяльності.

Ключові слова: моральні якості особистості, індивідуальні якості дошкільника, колективні взаємини, педагогічний супровід.

Тамара Кравченко

Основні підходи до організації взаємодії сім'ї та школи як фактора соціалізації дітей шкільного віку

Розглянуто проблему оптимізації взаємодії сім'ї та школи як фактора соціалізації дітей шкільного віку. Визначено основні підходи до організації цієї діяльності – особистісно орієнтований, діалогічний, психологічна герменевтика. Розкрито способи запровадження названих підходів у зміст взаємодії сім'ї та школи.

Ключові слова: взаємодія сім'ї та школи, діалогічний підхід, діти шкільного віку, особистісно орієнтований підхід, психологічна герменевтика, соціалізація.

Людмила Лисогор

Життєва компетентність як умова самореалізації особистості

У статті розкривається зміст понять «компетентність», «життєва компетентність». Визначено основні підходи щодо визначення сутності життєвої компетентності. Доведено, що як цілісне утворення, життєва компетентність має певну структуру, яка, постійно змінюючись, набуває позитивних або негативних рис і її формування залежить від зовнішніх і внутрішніх чинників.

Ключові слова: компетентність, життєва компетентність, особистість, знання, досвід, навчальний процес, самореалізація особистості.

Оксана Лоюк

Творче мислення як чинник розумового розвитку школярів

У статті розкриваються теоретичні основи творчого мислення. Акцентовується увага на ролі творчого мислення у розумовому розвитку школярів. Вказується на важливість використання в навчально-виховному процесі проблемних ситуацій з метою розвитку мислення дітей. Досліджено методичні засади формування творчого мислення учнів початкової школи у процесі мистецької діяльності, особливості його розвитку у перехідний період та психологічні умови розвитку у старшокласників засобами рольових ігор.

Ключові слова: мислення, творче мислення, розумовий розвиток, проблемна ситуація.

Анна Лякішева

Взаємодія студентів як узгоджена діяльність по досягненню спільної мети (аналіз зарубіжного досвіду)

В статті проаналізовані погляди зарубіжних науковців щодо визначення сутності взаємодії як узгодженої діяльності, спрямованої на досягнення її учасниками спільної мети у розв'язанні значущої для них проблеми. Розглянуто формування соціальної поведінки студента в академічній групі як своєрідній моделі широкого соціуму, організація якої має забезпечувати становлення студента як суб'єкта, тобто індивіда, для якого означена взаємодія набуває особистісної цінності.

Ключові слова: взаємодія, соціальна поведінка, спільна діяльність.

Ірина Новик

Діагностичний супровід розвитку пізнавальних інтересів молодших школярів

У статті проаналізовано особливості розвитку пізнавальних інтересів учнів шести-семи років, розкрито рекомендації щодо проведення діагностичного супроводу, для учителів початкових класів подано програму діагностичного супроводу розвитку пізнавальних інтересів молодших учнів.

Ключові слова: діагностичний супровід, пізнавальний інтерес, програма діагностичного супроводу розвитку пізнавальних інтересів молодших учнів.

Олена Олійник

Особливості емоційного розвитку та умови формування емоційної культури дітей старшого дошкільного віку засобами театралізованих ігор

У статті аналізуються особливості емоційного розвитку дитини дошкільного віку, запропоновано сучасні підходи до формування емоційної культури дітей старшого дошкільного віку, розкрито прояви особистісної культури та компоненти емоційного розвитку дитини. Висвітлено педагогічні можливості театралізованих ігор у розвитку емоційної культури, з урахуванням специфіки відбору педагогічних засобів.

Ключові слова: емоційна культура, особистісна культура, емоційний розвиток, регуляція емоцій, театралізовані ігри, педагогічні принципи.

Олена Павлик

Розвиток життєвих компетентностей молодших школярів на уроках української мови засобами ІКТ

У статті з'ясовується сутність життєвої компетентності, визначається її компонентний склад (здоров'язберігальна, емоційно-вольова, комунікативна, соціальна, інформаційна, когнітивна компетентності); розкриваються особливості розвитку життєвих компетентностей молодших школярів на уроках української мови засобами ІКТ, окреслюються педагогічні умови їх формування.

Ключові слова: життєві компетентності, педагогічні умови, уроки української мови, засоби ІКТ, молодші школярі.

Інна Рогальська-Яблонська

Соціально-педагогічний супровід соціалізації особистості в дошкільному дитинстві

У статті висвітлюються особливості проектування системи соціалізації особистості у дошкільному дитинстві. Автор висвітлює компоненти (напрями), що взаємопов'язані між собою і розкривають наперед послідовність і практичне забезпечення, а також зміст діяльності та її результат за кожним напрямом системи соціально-педагогічного супроводу соціалізації особистості.

Ключові слова: соціалізація, проектування, система, соціально-педагогічний супровід, дошкільний навчальний заклад.

Тетяна Степанова

Шляхи підготовки дітей до школи в практиці роботи В. О. Сухомлинського

У статті автор аналізує окремі науково-психологічні дослідження 20–30-х років ХХ-го століття, що були проведені в Росії, показує їхнє ефективне використання видатним педагогом В. О. Сухомлинським у процесі підготовки дітей старшого дошкільного віку до навчання у школі.

Ключові слова: підготовка до школи, всебічний розвиток, навчання, індивідуальний підхід.

Катерина Суятинова

Особливості впливу неповної сім'ї на соціалізацію дитини дошкільного віку

У статті розглядаються проблеми соціалізації дітей з неповних сімей, зокрема вплив розлучених батьків на становлення особистості дитини дошкільного віку. Автор надає різні погляди вітчизняних та закордонних вчених на наслідки розриву сімейних відносин між батьками.

Ключові слова: сім'я, неповна сім'я, розлучені сім'ї, діти з розлучених сімей, соціалізація.

ВИХОВНА РОБОТА

Людмила Бегас

Соціалізація дітей дошкільного і молодшого шкільного віку в умовах паралельно-роздільного виховання і навчання

У статті розкрито поняття гендеру і сутності статевої соціалізації. Визначено мету гендерного підходу в освіті. Проаналізовано значення виховних впливів при організації паралельно-роздільного навчання дітей дошкільного та початкового шкільного віку на процес соціалізації хлопчиків і дівчаток; значення організації предметно-розвиваючого середовища; використання сюжетно-рольових ігор і казок з метою розширення уявлень дитини про можливі моделі статевої соціалізації поведінки. А також розкрито основні завдання статевої соціалізації в молодшому шкільному віці.

Ключові слова: гендер, гендерний підхід, гендерна ідентифікація, соціалізація, гендерні ролі, гендерні стереотипи.

Наталія Дудник

Економічна соціалізація старших дошкільників

У статті представлений огляд досліджень економічної соціалізації, економічного виховання в зарубіжній і вітчизняній педагогіці та психології, встановлено чинники, які визначають необхідність економічного виховання дітей старшого дошкільного віку. Основна увага приділена стану економічного виховання дошкільників в умовах дошкільного навчального закладу.

Ключові слова: економічна соціалізація, економічне виховання, взаємодія дошкільного навчального закладу з сім'єю.

Ольга Дяченко

Виховання у молодших школярів шанобливого ставлення до людей як важливий аспект соціалізації

У статті висвітлено проблему виховання у молодших школярів шанобливого ставлення до людей, її вплив на соціальне становлення особистості. Визначено та реалізовано педагогічні умови (створення у виховному просторі «школа – сім'я» атмосфери шанобливого ставлення; залучення молодших школярів до активної взаємодії з однолітками, дорослими людьми, старшим поколінням; демонстрування дітям у навчально-виховному процесі кращих зразків шанобливого ставлення), які сприяють позитивній динаміці розвитку у молодших школярів шанобливого ставлення до людей.

Ключові слова: шанобливе ставлення, соціалізація, взаємодія, молодший школяр.

Леся Карнаух

Сім'я як чинник статево-рольової соціалізації дітей старшого дошкільного віку в реаліях сьогодення

В статті здійснюється теоретичний аналіз особливостей впливу сім'ї на статево-рольову соціалізацію дітей дошкільного віку в сучасних умовах. Статево-рольова соціалізація зумовлюється впливом найближчого оточення: родини, однолітків та вихователів

Ключові слова: сім'я, виховання, діти дошкільного віку, статево-рольова соціалізація.

Руслана Кондратенко

Організація експериментального дослідження виховання відповідальності та креативності старших дошкільників

У статті розглянуто особливості виховання відповідальності та креативності як базових якостей особистості, що закладаються в дошкільному віці. Здійснено аналіз поглядів педагогів та психологів щодо їх взаємозв'язку. Автором представлена програма роботи експериментального майданчика міського рівня з означеної проблеми. Визначено умови, які забезпечать ефективність виховання відповідальності та креативності представленого дослідження та очікувані результати експерименту.

Ключові слова: відповідальність, креативність, старший дошкільник, базова якість, експеримент.

Володимир Кузь

Виховання дітей дошкільного і шкільного віку в комплексі «школа – дитячий садок»

У статті йдеться про виховання дітей дошкільного та молодшого шкільного віку в умовах навчально-виховного комплексу, організованого на основі принципів цілісності, структурності, взаємозалежності системи і середовища та ієрархічності. Автор наголошує на комплексному застосуванні психолого-педагогічного супроводу, який дозволяє дослідити стартові можливості та динаміку розвитку дитини в

освітньому процесі, надати підтримку й допомогу учням у розвитку, навчанні, вихованні, соціалізації.

Ключові слова: навчально-виховний комплекс «школа – дитячий садок» (ШДС), психолого-педагогічний супровід (ППС), компетентність.

Світлана Олейник

Модель виховання інтересу учнів початкової школи до професії батьків

Автор статті робить спробу висвітлити надзвичайно актуальні педагогічні проблеми, які існують на даному етапі розвитку вітчизняної педагогіки щодо виховання інтересу молодших школярів до професій батьків; розглядає діяльність видатних науковців, які займалися проблемою виховання інтересу молодших школярів до професій батьків. Особливий акцент автор робить на педагогічні підходи до проблеми виховання інтересу, який пов'язаний із вивченням педагогічних умов його розвитку в навчальній та позанавчальній діяльності, а також з виявленням методів і прийомів виховання інтересу до професії батьків. Представлена модель виховання інтересу молодших школярів до професій батьків з орієнтацією учнів на майбутню професію.

Ключеві слова: інтерес, професії батьків, молодші школярі, педагогічні проблеми, виховання, модель виховання.

Олена Поліщук

Формування у дітей старшого дошкільного віку компетентності про здоровий спосіб життя

У статті проаналізовано теоретичні підходи до проблеми здоров'я, а саме: здоровий спосіб життя, здоровий стиль життя, світоглядно-оздоровча поведінка; обґрунтовано педагогічні передумови формування у дітей 5–6-річного віку світоглядно-оздоровчої поведінки. Розкрито засоби формування у дітей старшого дошкільного віку елементарних уявлень про здоровий спосіб життя.

Ключові слова: здоров'я, здоровий спосіб життя, світогляд, оздоровча поведінка, виховання особистості.

Надія Рогальська

Становлення світу дитинства як проблема минулого та сучасності

У статті обґрунтовано проблему становлення світу дитинства з позицій минулого та сьогодення. Автором висвітлено особливості вірувань та уявлень сільських людей про значущість дошкільного дитинства, самотуність та особливості розвитку дитини в дошкільний його період. Цей досвід передавався від покоління до покоління засобами усної народної творчості і може бути використаний у сучасному педагогічному супроводі дитинства.

Ключові слова: світ дитинства, дитина, вірування, уявлення, етнографи, супровід, виховання, навчання дітей.

Інна Савченко

Проблема дослідження довірливого ставлення дітей 5–6 років до дорослих

У статті розглянуто проблему дослідження компонентів довірливого ставлення дітей 5–6 років до рідних та знайомих дорослих. Встановлено, що основними формально-динамічними характеристиками довірливого ставлення є міра, вибірковість і стабільність. Доведено, що у структурі довірливого ставлення доцільно виділяти когнітивний, діяльнісний та емоційно-ціннісний компоненти. Встановлено рівні прояву кожного структурного компоненту.

Ключові слова: довіра, довірливе ставлення, компоненти довірливого ставлення.

Анастасія Склярчук

Типологія проблемної сім'ї. Три аспекти проблемності

В статті представлена типологія проблемної сім'ї, яка включає 3 групи сімей з різними видами проблем, з якими стикається сім'я як соціальний інститут і як мала група на різних етапах існування сім'ї. Зроблено аналіз господарсько-економічної сторони проблемності сімей, що знаходяться на межі виживання та не здатні забезпечити мінімум життєво важливих потреб, розглянуто медико-соціальний вимір проблемності сім'ї, члени якої мають серйозні порушення здоров'я, що впливає на життєдіяльність сім'ї, а також розглянуто та проаналізовано соціально-психологічний аспект проблемності сімей, які мають слабкі емоційні зв'язки, низький ступінь задоволеності сімейними відносинами.

Ключові слова: типологія проблемної сім'ї, проблемність сім'ї, економічна сторона проблемності, медико-соціальний аспект проблемності, соціально-психологічний аспект проблемності.

Неля Скрипник

Особливості виховання співчуття серед дошкільників у процесі комплексних занять з використанням різних видів мистецтва

У статті звертається увага на важливість формування гуманної особистості, починаючи з дошкільного віку. Епізодично проаналізовано психолого-педагогічну літературу, в якій висвітлюється ця проблема. Окреслені завдання, методи і прийоми виховання співчуття у старших дошкільників, як однієї із характеристик гуманної особистості в процесі комплексних занять з використанням різних видів мистецтва.

Ключові слова: виховання співчуття, гуманні стосунки, інтонування, імпровізація, діти старшого дошкільного віку.

Надія Стаднік

Оптимізація морального виховання підлітків як організованої складової їх соціалізації

У статті розкривається взаємозв'язок між моральним вихованням і соціалізацією підлітків. Доводиться важливість цілеспрямованої організації морального виховання для забезпечення ефективності соціалізації підлітків у сфері міжособистісного спілкування і взаємодії. Наводяться способи оптимізації морального виховання – комунікативний тренінг, групові справи.

Ключові слова: моральне виховання, підлітки, соціалізації, комунікативний тренінг, групові справи.

Олена Стаєнна

Традиції рідного краю як засіб громадянського виховання дітей старшого дошкільного віку

В статті здійснено аналіз поглядів науковців щодо виховання дітей на традиціях українського народу з урахуванням регіональних особливостей, проаналізовано виховний потенціал традицій рідного краю, розглянуто можливість їх використання як засобу громадянського виховання дітей старшого дошкільного віку в дошкільних закладах; визначено елементи етнокультури, що мають вплив на становлення основ громадянськості та є найбільш цікавими для роботи з дітьми дошкільного віку.

Ключові слова: традиції, рідний край, громадянське виховання, громадянськість, дошкільники.

СТОРІНКИ ІСТОРІЇ

Марія Кудла

Система управління початковою школою в Україні у другій половині XIX – початку XX століття

Статтю присвячено розгляду системного підходу до історіографії дослідження структури управління початковою освітою в Україні у другій половині XIX – початку XX століття. Розкрито систему централізованого управління сферою народної освіти; проаналізовано основні нормативні документи, які визначали особливості організації початкової освіти; описано ієрархічні зв'язки у системі управління освітою та здійснення контролю за навчальною діяльністю початкових народних училищ.

Ключові слова: управління, управління початковою народною школою, шкільна політика, Російська імперія.

Тетяна Швець

Становлення системи підготовки майбутніх вихователів XIX – поч. XX століття

Автор статті аналізує ключові аспекти становлення підготовки кадрів дошкільної освіти в XIX – на поч. XX століття, виокремлює напрями педагогічної роботи в інститутах, колегіумах, гуртках, клубах, діяльність яких була спрямована на професійне становлення майбутніх вихователів дошкільних навчальних закладів.

Ключові слова: дошкільна освіта, вихователь дошкільного навчального закладу, сімейне виховання, суспільне виховання, педагогічні гуртки, колегії.

ОСВІТА СУЧАСНОЇ УКРАЇНИ

Ірина Нестайко

Концептуальні основи інклюзивного навчання

У статті визначено мету інклюзивної освіти, подано умови, необхідні для впровадження інклюзивної освіти у загальноосвітні школи, зроблено спробу встановлення інклюзивної освіти в інноваційному розвитку освіти, подано характеристику основних механізмів реалізації завдань інклюзивної освіти, виділено характерні риси інклюзивної освіти.

Ключові слова: освіта, інклюзивна освіта, учень, вчитель, школа, молодь, діти з особливими потребами, інтеграція.

Ірина Цюпак

Впровадження досвіду роботи дошкільних закладів Херсонської області другої половини XX століття в практику сучасних ДНЗ

У статті розкрито можливість використання особливостей області для покращення навчально-виховного процесу в дошкільних закладах Херсонщини. Історико-педагогічні дослідження в межах певної географічної території мають найбільшу цінність, тому що розкривають регіональні особливості освітніх процесів, вплив географічних, соціально-економічних умов на специфіку організації навчально-виховного процесу, особливості управління тощо. У освітньо-виховному середовищі, яке становиться і розвивається, основними ресурсами впровадження поставлених задач є використання всіх можливих ресурсів, врахування географічних, економічних та фінансових умов регіону та їх вплив на покращення організації дошкільного виховання. Свідченням цьому є висвітлений нами досвід організації дошкільного виховання в Херсонському регіоні, а саме вміле та творче використання наявних умов працівниками дошкільної освіти області та їх вплив на специфічність роботи дошкільних закладів в другій половині XX століття. Автором описано можливості впровадження накопиченого досвіду у напрямі створення та розширення мережі дошкільних закладів Херсонщини.

Ключові слова: дошкільні заклади, Херсонська область